

โรงงานกระดาษคืบ รัฐพังคนกาญจน์มีเฮ

สืบเนื่องจาก “สกูปข่าวหน้า 1”
หนังสือพิมพ์ ★ มีต่อหน้า 5

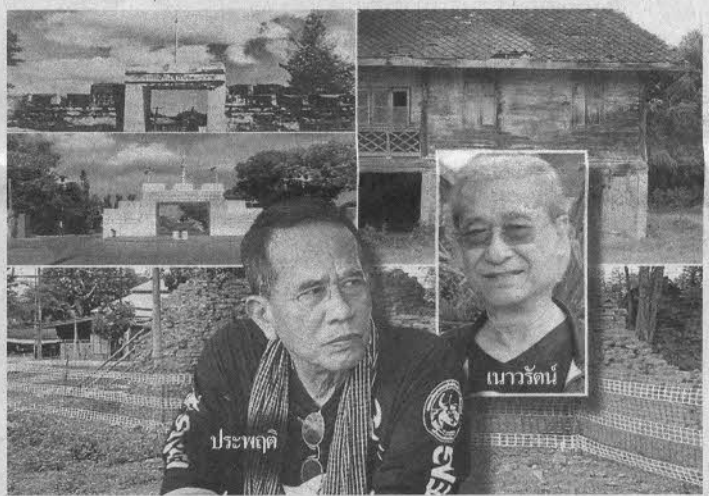
สลับ

หน้า 1

กาญจนบุรีว่า สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2374 สมัยรัชกาลที่ 3

เมืองแห่งนี้ย้ายมาจากเมืองเก่าเดิมซึ่งอยู่ที่บ้านท่าเสาทุ่งลาดหญ้า หลังจากสงครามไทยกับพม่าก่อนข้างจะยุติลงแล้ว รัชกาลที่ 3 ทรงเห็นว่า ภูมิประเทศตรงนั้นมีการเปลี่ยนแปลง ความเจริญเริ่มเข้ามา การตั้งรับ ข้าราชการภูมิไม่ค่อยดี เพราะกำแพงเมืองเก่ามีสองด้าน และมีด้านที่เป็นแม่น้ำแควน้อยกับลำตะเพินและกำแพงเก่านั้นก็ไม่ได้ก่ออิฐ เพียงแต่นำเอาก้อนอิฐแม่น้ำมากองเป็นเชิงเทินเท่านั้น จึงย้ายเมืองมาอยู่ที่ปากแพรก ซึ่งก็คือเมืองที่เหลือกำแพงอยู่และมีโรงงานกระดาษอยู่ในปัจจุบัน

“เมืองกาญจนบุรีเป็นเมืองท่องเที่ยวเราต้องมี ภูมิบ้านภูมิเมืองเป็นแหล่งรองรับเพื่อให้ข้อมูล เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เป็นห้องเรียน นักเรียนต้องมาดูว่าเรามีอะไรบ้างเรื่องราวต่างๆ จะผ่านงานศิลปะ ไม่ใช่ทางการ ศิลปินเขามีไอเดีย ที่จะทำให้น่าดูตื่นตาตื่นใจ” เนาวรัตน์บอก

โรงงานกระดาษชกิบ รัฐพึงคนกาญจนบุรีเฮ

เอาเข้าจริง “กำแพงเมืองเก่าที่สร้างแทบไม่ได้ใช้งานเลย ต่อมาสมัย รัฐบาลของพระยาพหลพลพยุหเสนา ท่านต้องการสร้างโรงงานกระดาษ จึงสร้างขึ้นในตัวเมืองเก่าเริ่มสร้างราวปี พ.ศ.2478 เสร็จ 2481 ผลิตรกระดาษ ต่างๆอย่างกระดาษทำแบงก์ เป็นต้น”

การสร้างโรงงานกระดาษ “กำแพงส่วนหนึ่งถูกทุบทิ้งไปเพราะว่า ใช้พื้นที่สร้างอาคารโรงงาน ส่วนที่ทุบไปแล้วยังพอหาภาพเก่าๆได้ อาคาร ที่สร้างใช้เป็นสำนักงาน เป็นตัวอาคารต่างๆอยู่ในกำแพงเมืองครึ่งหนึ่ง อีกครึ่งอยู่ด้านนอกตัวเมืองออกไป พื้นที่เมืองส่วนหนึ่งประชาชนก็ปลูกบ้าน ติดกำแพงเอากำแพงด้านหนึ่งเป็นรั้วบ้านแปะเป็นเพิงอยู่เลยก็มี บ้านผม เด็กๆก็อยู่ตรงนั้น หลังบ้านก็ใช้กำแพงเมืองเหมือนกัน”

ครูเล็กบอกว่า “ผมเกิดมาเจอ โรงงานกระดาษพ่อแม่ทำงานอยู่ ต่อมา

ไทยรัฐ เสนอข่าวชาวกาญจนบุรีร่วมพลังต่อต้านกรณีรัฐส่อแว่วให้ เอกชนเช่าพื้นที่โรงงานกระดาษต่อ ลงฉบับวันที่ 26 กรกฎาคม นั้น คำสุดท้ายคือรับฟังเสียงชาวบ้านและส่งเรื่องถึงกรมการศาสนา ให้ศึกษาข้อมูลแล้ว

ความสำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีของเมืองเก่า ข้อมูล จากกรมศิลปากรระบุว่า เมืองนี้ย้ายมาจากบริเวณเมืองกาญจนบุรีเก่าที่ ทุ่งลาดหญ้า มาตั้งอยู่ ณ บริเวณที่แม่น้ำแควน้อยและแม่น้ำแควใหญ่มาบรรจบเรียกกันว่า “ปากแพรก”

เมืองที่ปากแพรกนี้ เดิมคงมีลักษณะดังในหนังสือเสด็จประพาส ไทโยค พระราชนิพนธ์ในพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว (รัชกาลที่ 5) ที่ว่า “...เมืองกาญจนบุรีนี้แต่ก่อนมาเป็นระเบียบดีไม่ตลอด มาจนถึงพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวเสด็จออกมาจัดทัพก็ยังเป็น ระเบียบดีไม่อยู่...” ครั้นถึงรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว แห่งกรุงรัตนโกสินทร์ (รัชกาลที่ 3) ทรงพิจารณาเห็นว่าเมืองกาญจนบุรี เป็นหน้าด่านแรกที่ต่อต้านทานพม่าและอังกฤษ จึงโปรดเกล้าฯ ให้สร้าง กำแพงเมืองกาญจนบุรีขึ้น

ดังปรากฏตามเอกสารว่า “...ครั้นเสร็จการโตกั้นดั้นแล้ว จึงโปรดเกล้าฯ โปรดกระหม่อมให้เจ้าพระยาพระคลังว่าที่สมุหพระกลาโหม ออกไปดู ที่สร้างป้อมกำแพงขึ้นที่เมืองกาญจนบุรี เกณฑ์ให้พวกกรมมัญหาอิฐ ปัก หน้าให้ให้เลขเมืองราชบุรีเลขเมืองกาญจนบุรีก่อกำแพงพระยากาญจนบุรี เป็นแม่กองทำเมือง...”

และต่อมาเมื่อพม่าตกเป็นเมืองขึ้นของอังกฤษ สงครามระหว่าง ไทยกับพม่าก็สิ้นสุด กำแพงเมืองกาญจนบุรีจึงถูกลดความสำคัญลง และชำรุดทรุดโทรมไปตามกาลเวลา

สำหรับหนังสือจากสำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา ถึงตัวแทนชาว กาญจนบุรี ความตอนหนึ่งว่า “ประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ พิจารณาแล้วมีคำริบมอบหมายให้เลขาธิการวุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการ สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เป็นผู้พิจารณาเรื่องดังกล่าว สำนักงานเลขาธิการ วุฒิสภา ปฏิบัติหน้าที่สำนักงานเลขาธิการสภานิติบัญญัติแห่งชาติ ได้ พิจารณาแล้วเห็นว่า การขอให้พื้นที่บูรณะและพัฒนาพื้นที่ราชพัสดุ อันเป็นพื้นที่ที่ทับซ้อนกับเขตโบราณสถาน ซึ่งมีคุณค่าทางสถาปัตยกรรม กรณีนี้จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับศิลปะและวัฒนธรรม ซึ่งเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่ และอำนาจของกรมการศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมและการท่องเที่ยว สภานิติบัญญัติแห่งชาติ”

ดังนั้น “จึงส่งเรื่องร้องเรียนของท่านไปยังคณะกรรมการการ ศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม และการท่องเที่ยว สภานิติบัญญัติแห่งชาติ เพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ตามข้อบังคับ...ต่อไป”

คำว่า “เขตโบราณสถาน” นั้น หมายถึงเมืองเก่าที่มีกำแพง เมืองปรากฏอยู่ ปัจจุบันส่วนหนึ่งอยู่ในพื้นที่ของโรงงานกระดาษครูเล็ก บ้านใต้ หรือนายประพฤดิ มลิลล อธิบายเรื่องเมืองเก่าของจังหวัด

ในนั้น ผม

หับตาเด

และ

ที่ตั้งกระทุ

30 ปี เมื่อ

ช่วยกันเปิด

กำแพงเมือง

เลย ผมพ

พ.ศ.2560

อาค

เห็นอะไร

เห็นว่าเมื่อ

เมืองกาญ

ที่เนาวรัตน์

เราจริงๆ

ด้าน

เมืองกาญ

ภูมิเมือง

ใช้คำว่า

เป็นสามส่ว

ที่สุด จะได้

“เรา

มีภูมิบ้าน

เป็นห้องเร

งานศิลปะ

ด้าน

ม.ราชภัฏ

1 ชุด โดยมี

ประชาชน

ภาคธุรกิจ

“คร

กระดาษ

กระดาษหล

ทางกฎหมาย

ส่วน

พื้นที่โรง

เพื่อประ

อบจ.ได้

สำหรับเป

“หล

คาดว่าจะมี

จัดการ หน

ที่เกี่ยวข้อง

ภาคส่วนว

ด้วยเหตุผล

และ

ต่อชาว

กาญจนบุรีว่า สร้างขึ้นในปี พ.ศ.2374 สมัยรัชกาลที่ 3

เมืองแห่งนี้ย้ายมาจากเมืองเก่าเดิมซึ่งอยู่ที่บ้านท่าเสา หุ่นลาดหญ้า หลังจากสงครามไทยกับพม่าค่อนข้างจะยุติลงแล้ว รัชกาลที่ 3 ทรงเห็นว่า ภูมิประเทศตรงนั้นมีการเปลี่ยนแปลง ความเจริญเริ่มเข้ามา การตั้งรับ ข้าราชการภูมิไม่ค่อยดี เพราะกำแพงเมืองเก่ามีสองด้าน และมีด้านที่เป็นแม่น้ำแควน้อยกับลำตะเพินและกำแพงเก่านั้นก็ไม่ได้ก่ออิฐ เพียงแต่นำเอาก้อนอิฐแม่น้ำมากองเป็นเชิงเทินเท่านั้น จึงย้ายเมืองมาอยู่ที่ปากแพรก ซึ่งก็คือเมืองที่เหลือกำแพงอยู่และมีโรงงานกระดาษอยู่ในปัจจุบัน

**“เมืองกาญจนบุรีเป็นเมืองท่องเที่ยวเราต้องมี
ภูมิบ้านภูมิเมืองเป็นแหล่งรองรับเพื่อให้ข้อมูล
เป็นประโยชน์ต่อประชาชน เป็นห้องเรียน
นักเรียนต้องมาดูว่าเรามีอะไรบ้างเรื่องราวต่างๆ
จะผ่านงานศิลปะ ไม่ใช่ทางการ ศิลปินเขามีไอเดีย
ที่จะทำให้หน้าดูตื่นตาตื่นใจ”** เนาวรัตน์บอก

โรงงานกระดาษคับ รัฐฟังคนกาญจนบุรีเฮ

เอาเข้าจริง “กำแพงเมืองเก่าที่สร้างแทบไม่ได้ใช้งานเลย ต่อมาสมัย รัฐบาลของพระยาพหลพลพยุหเสนา ท่านต้องการสร้างโรงงานกระดาษ จึงสร้างขึ้นในตัวเมืองเก่าเริ่มสร้างราวปี พ.ศ.2478 เสร็จ 2481 ผลิตรกระดาษ ต่างๆอย่างกระดาษทำแบงก์ เป็นต้น”

การสร้างโรงงานกระดาษ “กำแพงส่วนหนึ่งถูกทุบทิ้งไปเพราะว่า ใช้พื้นที่สร้างอาคารโรงงาน ส่วนที่ทุบไปแล้วยังพอหาภาพเก่าๆได้ อาคาร ที่สร้างใช้เป็นสำนักงาน เป็นตัวอาคารต่างๆอยู่ในกำแพงเมืองครั้งหนึ่ง อีกครั้งอยู่ด้านนอกตัวเมืองออกไป พื้นที่เมืองส่วนหนึ่งประชาชนก็ปลูกบ้าน ติดกำแพงเอากำแพงด้านหนึ่งเป็นรั้วบ้านเปะเป็นเพียงอยู่เลยก็มี บ้านผม เด็กๆก็อยู่ตรงนั้น หลังบ้านก็ใช้กำแพงเมืองเหมือนกัน”

ครูเล็กบอกว่า “ผมเกิดมาเจอ โรงงานกระดาษพ่อแม่ทำงานอยู่ ต่อชาวกาญจนบุรี”

ในนั้น ผมเกิดที่นั่น เติบโตที่นั่น วิ่งเล่นอยู่ในโรงงานกระดาษ ผม หลับตาเดินได้เลย รู้ว่าจะไรอยู่ตรงไหน”

และด้วยสำนึกรักและหวงแหนโบราณสถาน “ผมเป็นคนแรกๆ ที่ตั้งกระทู้ว่า กำแพงเมืองน่าจะเปิดมาตั้งนานแล้ว เพราะถูกปิดไปราว 30 ปี เมื่อสองสามปีที่ผ่านมามีงานย้อนรอยการสร้างเมือง พวกเรา ช่วยกันเปิดหญ้าให้เห็นกำแพงเมือง ผมคิดว่าทำอย่างไรจะเปิดได้หมด กำแพงเมืองนี้ส่วนหนึ่งกรมศิลปากรไปบูรณะมาแล้วแต่หญ้าขึ้นรกหมด เลย ผมพยายามรณรงค์มาหลายปี พอดีสัญญาเข้าของเอกชนหมดในปี พ.ศ.2560 พวกเราเลยได้โอกาส”

อาคารและพื้นที่โรงงานกระดาษ ในฐานะคนเมืองกาญจน์อยาก เห็นอะไรในพื้นที่ที่อาจจะได้มานั้น ครูเล็กบอกว่า “ภาคประชาชน เห็นว่าเมื่อหมดสัญญาแล้ว พื้นที่กลางเมืองมันน่าจะทำอะไรก็ได้ให้ชาว เมืองกาญจน์ได้ใช้ประโยชน์ จะเป็นอะไรก็ได้ ภูมิบ้านภูมิเมือง อย่าง ที่เนาวรัตน์ต้องการทำก็ได้ หรืออะไรก็ได้แล้วแต่ ขอให้เป็นอย่างชาวบ้าน เราจริงๆ ไม่ใช่บริษัทเข้ามาสร้าง”

ด้านเนาวรัตน์ พงษ์ไพบูลย์ กวีศิลปินแห่งชาติ พลังหนึ่งของคน เมืองกาญจน์ยืนยันเจตนาเดิมว่า “เราจะทำหอศิลป์ จะใช้คำว่าภูมิบ้าน ภูมิเมือง แต่จะทำอย่างนั้นได้ มันต้องมืองค์การ การบริหารจัดการ เรา ใช้คำว่า ไตรภาคี มีราชการ ภาคธุรกิจ และภาคประชาสังคมรวมกัน เป็นสามส่วนมาร่วมกันบริหารจัดการ ทำแบบวิสาหกิจเพื่อสังคมเหมาะสม ที่สุด จะได้เป็นธุรกิจที่น่าอดผลมาเลี้ยงตัวเอง”

“เรามั่นใจว่าทำได้เพราะเมืองกาญจน์เป็นเมืองท่องเที่ยวเราต้องมี ภูมิบ้านภูมิเมืองเป็นแหล่งรองรับเพื่อให้ข้อมูลเป็นประโยชน์ต่อประชาชน เป็นห้องเรียน นักเรียนต้องมาดูว่าเรามีอะไรบ้าง เรื่องราวต่างๆจะผ่าน งานศิลปะ ไม่ใช่ทางการ ศิลปินเขามีไอเดียที่จะทำให้หน้าดูตื่นตาตื่นใจ”

ด้านนักวิชาการด้านวัฒนธรรม อาจารย์พื่อน เปรมพันธุ์ อาจารย์ย รม.ราชภัฏกาญจนบุรี บอกว่า ชาวกาญจน์มีคณะกรรมการเมืองเก่าอยู่อีก เขต โดยมีผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นประธานและมีหน่วยงานราชการ และ ประชาชนเข้าร่วม คณะกรรมการส่วนนี้ยังสามารถช่วยผลักดันให้ ภาคธุรกิจเข้าไปเพิ่มเติมได้ภายหลัง

“क्रम.มีมติแล้วให้เป็นเมืองเก่า ทำให้บริหารจัดการพื้นที่โรงงาน กระดาษง่ายขึ้น เพราะมีตัวหลักที่จะผลักดันให้ปากแพรกและโรงงาน กระดาษหลอมรวมกัน ให้ภาคประชาชนเข้าไปทำงานทำให้มีความอ่อนตัว ทางกฎหมายมากกว่ากรมศิลปากร”

ส่วนของราชการที่จะเข้ามามีส่วนในการบริหารจัดการ ถ้า พื้นที่โรงงานกระดาษได้รับอนุญาตให้ชาวบ้านดำเนินกิจกรรมต่างๆ เพื่อประโยชน์ของชาวกาญจน์ หัซซพร เสถียรกิจานนท์ บอกว่า อบจ.ได้ทำหนังสือถึงผู้ว่าราชการจังหวัดแล้ว เพื่อขอใช้พื้นที่แห่งนี้ สำหรับเป็นปอดเมือง

“หลังจากภาคประชาชนต่อสู้เรื่องนี้นั้นสำเร็จตามมุ่งหมายแล้ว คาดว่าจะมีสามภาคส่วนคือ รัฐ เอกชนและประชาชนเข้าร่วมกันบริหาร จัดการ หน่วยงานราชการอย่าง อบจ. จะมีหน้าที่สนับสนุนงบประมาณส่วน ที่เกี่ยวข้อง ส่วนการบริหารจัดการพื้นที่ก็ขึ้นอยู่กับความเห็นของสาม ภาคส่วนว่า ส่วนไหนจะเป็นอะไร คงไม่มีใครนำใคร ทั้งสามต้องคุยกัน ด้วยเหตุผล”

และสรุปว่า “เราต้องเอาส่วนที่เป็นไปได้และเกิดประ โยชน์สูงสุด

ต่อชาวกาญจนบุรี”